

До
съдийската колегия на Висшия съдебен
съвет (ВСС)

Копие:
комисия „Професионална етика”-
съдийска колегия на ВСС

Уважаеми членове на съдийската колегия,

Повод да се обърнем към Вас и постоянната комисия „Професионална етика” е публикуваната на 23 април 2019 г. в медиите информация за изказването на съдията от Софийския районен съд Методи Лалов на конференцията „Независим съд – свободна държава! За правото и справедливостта”, организирана от Гражданската инициативата „Правосъдие за всеки” и Гражданското движение „Боец”, проведена на 17 април 2019 г.

Съдия Лалов разказва достатъчно фактологично за неформална среща, която обаче е била обвързана с осъществяване на предстояща процедура пред Висшия съдебен съвет (ВСС) – по номинирането и избирането му за председател на Софийския районен съд (СРС). От словото му става ясно, че по предложение на Владимира Янева, председател на Софийския градски съд (СГС) по това време, в заведение в гр. София, се провел разговор между нея, Методи Лалов и тогавашния председател на Върховния административен съд (ВАС) Георги Колев, сега председател на отделение в същия съд. По думите на Владимира Янева срещата била необходима, за да се осигури подкрепата на съдия Колев в процедурата по избор на председател на СРС. По време на срещата в заведението се появил политик, наречен от изказващия се „корпулентен”, като определението очевидно е референция, която разчита на използвани подобни квалификации в медийното пространство за идентифициране на конкретната личност. След като ги забелязал, политикът отишъл на тяхната маса и се включил непосредствено в разговора за избор на председател на съд. От прессъздадените реплики става ясно, че между него и председателите на съдилища Владимира Янева и Георги Колев няма никаква дистанция на приличие по тази тема. Напротив – разбира се, че

политикът не само е добре осведомен по нея, но е бил и активен участник поне в още една неформална среща, предхождаща формална процедура за избор на председател на съд.

В изказването си на споменатата конференция, широко медийно отразено впоследствие, съдия Лалов пресъздава следното съдържание на проведения разговор между „корпулентния политик“ и съдиите Георги Колев и Владимира Янева: *„Попита – какво става тук? Те му обясниха – ами тук сме се видели, за да обясни това момче, каза Георги Колев, за своята концепция и евентуално да получи подкрепа и от мен. Аз знаех, че избор без подкрепа от лошите няма да има, невъзможно е. В този момент този корпулентен политик, твърде известен, знаете, каза – ама да не стане така, и сега цитирам – да се отметне този човек, както се отметна Пенгезов, който аз водих при Ахмед Доган ”.*

Споменаването в разговора на избора на съдия Пенгезов за председател на Софийския апелативен съд (САС) в този контекст на “задкулисно кадрование” неминуемо припомня казаното от самия него на пресконференция, проведена през април 2014 г.:

– *„В момента ръководя най-важния съд в страната, оттук минават всички дела с обществен интерес. Не ме питайте дали са ми ходатайствали през тези години много хора. Имало е съобщения за определени дела, обикновено пристигат съобщенията от един човек, който разпределя баницата в държавата. Сетете се кой е. Делян Пеевски се казва. Те са се интересували от дела срещу... примерно ми е казвано, че би било добре Митхат Табаков да бъде оправдан на инстанцията, което по никакъв начин не може да се случи, защото има трима съдии, които работят по делото”.*

– *„Получавал съм съвети, че ако не стане нещо, втори мандат ще видя през крив макарон. В общи линии горе-долу така става”.*

Пред журналист от сайта „Дневник“ председателят на САС заявява: *„С Делянчо се запознахме в далечната 2003 г. Той ме потърси, но не помня по какъв повод. Говорим си, но няма да кажа за какво. Пращал ми е съобщения по дела. А и през други хора. Говорили сме. Естествено, че ми е говорил и за дела.”*

На въпрос кой ще го наследи на поста председателят на САС отговаря: *„Ще се активира отново Богдана Желявска”,* а на въпрос дали тя има подкрепата на Делян Пеевски казва: *„Приемете, че има”* и продължава: *„Делото за Приморско беше приключено много отдавна. Много интересно е защо точно сега делото се активира по отношение на дъщеря ми. Пеевски иска на моето място да има човек, който го слуша. Той е едно измислено момче, което спи в скута на майка си. Председател съм на съд, който е стратегически в страната – за това става дума. Ще стана обвиняем, но ще се върна на бял кон след 3-4 години”.*

След отстраняването на съдия Пенгезов от длъжност с решение на ВСС той заявява пред журналисти: *„Каквото беше заданието се изпълни достойно. На Делянчо е заданието, като излезе главният прокурор, го питайте, поставена му е такава задача. Доганчо заповядва на Делянчо, Делянчо заповядва на главния. Сериозно, какво да ви кажа повече. Какво да направи главният прокурор? Има си твърдо ядро, което си гласува, което бях сигурен, че ще гласува против.”*

След изказванията на съдия Пенгезов, понастоящем съдия в САС, Съюзът на съдиите в България (ССБ) се обърна към ВСС с настояване в изпълнение на конституционното му правомощие за защита на независимостта на съда да предприеме действия за проверка на верността на твърденията за недопустимо въздействие върху съдии по конкретни дела, за нерегламентирано влияние в съда и кадровия орган на съдиите на лица, които не би следвало да имат никаква административна власт по отношение на тях, и за използване на прокуратурата в полза на предварително фаворизиран кандидат за председател на съд преди официалното откриване на процедурата за избор.

Отвореното писмо на ССБ беше оставено без последствия, поради което публичното оповестяване на изявлението на съдия Лалов и тревожното сходство на неговите твърдения с тези на съдия Пенгезов се случва в обществена среда, която не е получила нито един отговор на повдигнатите още преди 5 години въпроси от обществен интерес.

Казаното от съдия Лалов намира подкрепа в заявеното от съдия Георги Колев и съдия Веселин Пенгезов пред вестник „Капитал“, публикувано в статия със заглавие „Да не стане да се отметне“ от 25 април 2019 г. Пред медията съдия Колев признава за среща между него и съдиите Янева и Лалов преди избора на председател на СРС, но отрича присъствието на Делян Пеевски, а съдия Пенгезов обобщава: *„Те нещата продължават, просто хората са други“*.

Бездействието и мълчанието относно твърдения за неясно политическо или икономическо овладяване на кадровия процес на съдиите в нарушение на Конституцията може да се приемат от обществото като потвърждение за накърнената независимост на съдебната власт и дискредитираното разделение на властите. Не бива да допускаме това. Ето защо се обръщаме към Вас с предложение да извършите комплексна задълбочена и честна проверка на твърденията на съдия Лалов, включително в контекста на предходните изявления на съдия Пенгезов.

От обстоятелството, че съдия Лалов по правило не разполага с процедурни средства и с властнически ресурс да установи верността на твърденията си, не следва, че е приемливо компетентните власти, в това число и ВСС, да бездействат. Конвенцията на ООН срещу корупцията, ратифицирана от България, установява задължението на държавите, съобразявайки принципа за независимостта на съда, да вземат мерки за укрепване на честността и предотвратяване на възможностите за корупция сред магистратите, включително чрез въвеждане на съответни правила за поведение на членовете на съдебната власт. Специфичното приложение на това изискване по отношение на административните длъжности в съдебната власт предполага, че всяко съмнение, довело до реално увреждане на авторитета на правосъдието и на базовото функциониране на правовата държава, налага, ако замесеният административен ръководител не подаде сам оставка, да се предприемат действия за освобождаването му от длъжност. Това е така, тъй като разколебаването на доверието в служебното положение на висшите административни длъжности води до недоверие към цялата институционална система. Конфликтът между високите нормативни изисквания към личността на магистратите и високото недоверие в независимостта от корупционни влияния на висшите административни длъжности в съдебната власт, включително – процедурите за избор на председателите на съдилища, налага ВСС да полага изключителна активност, за да спре опасните процеси, които

ерозират цялостната идея за държавност и причиняват тежки последици за правосъзнанието на гражданите.

Пресъздаденият от съдия Лалов случай поставя необходимостта за обсъждане на допустимото поведение на участвалите в срещата съдии и в контекста на правилото по т. 1.5 от Кодекса за етично поведение на българските магистрати, че „магистратът е длъжен да информира органите на съдебната власт и обществеността при всеки опит за накърняване на неговата независимост.”

Считаме, че е наложително комисията „Професионална етика” към съдийската колегия да разгледа посочените твърдения в изявленията на бившия председател на СРС и бившия председател на САС, след като проведе необходимите проучвания, включително и изслушвания на засегнатите лица, и да оцени установените факти през призмата на задължението на съдиите да не допускат поведение, което уронва престижа на съдебната власт, както и през нормите за етично поведение на българските магистрати.

В случая, с оглед миналото на ненарушимо бездействие от предходни състави на ВСС за адекватна защита на независимостта на съдебната власт чрез установяване на истината по подобни нелицеприятни въпроси, което изисква трудни и може би непопулярни решения за властта, дисциплинарните аспекти не са от първостепенна важност. Самият знак, че съдийската колегия демонстрира воля да извърши реална проверка на твърденията за нелегитимно влияние и да вземе сериозни системни мерки за предотвратяване на подобни опасни тенденции за правовата държава, ще бъде възприето от съдиите и гражданите като добро начало.

30 април 2019 г.
гр. София

Управителен съвет на Съюза на съдиите в България